

Środa, 15 lutego 2017 r.

P8_TA(2017)0042

Pestycydy biologiczne o niskim ryzyku

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 lutego 2017 r. w sprawie pestycydów niskiego ryzyka pochodzenia biologicznego (2016/2903(RSP))

(2018/C 252/18)

Parlament Europejski,

- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 22 i 47, art. 66 ust. 2 oraz załącznik II pkt 5,
 - uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającą ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów ⁽²⁾, w szczególności jej art. 12 i 14,
 - uwzględniając projekt rozporządzenia Komisji zmieniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin w odniesieniu do kryteriów zatwierdzania substancji czynnych niskiego ryzyka (D046260/01,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 7 czerwca 2016 r. w sprawie rozwiązań technologicznych dla zrównoważonego rolnictwa w UE ⁽³⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 7 czerwca 2016 r. w sprawie zwiększania innowacji i rozwoju gospodarczego w przyszłym zarządzaniu gospodarstwami rolnymi w Europie ⁽⁴⁾,
 - uwzględniając plan wdrażania dotyczący zwiększenia dostępności środków ochrony roślin niskiego ryzyka i przyspieszenia wprowadzania integrowanej ochrony roślin w państwach członkowskich, opracowany przez grupę ekspertów ds. zrównoważonej ochrony roślin i zatwierdzony przez Radę w dniu 28 czerwca 2016 r.,
 - uwzględniając plan działania Komisji na rzecz zwalczania rosnącego zagrożenia związanego z opornością na środki przeciwdrobnoustrojowe (COM(2011)0748) i plan działania na rzecz zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe, który ma zostać wkrótce uruchomiony przez Komisję w 2017 r.,
 - uwzględniając skierowane do Komisji pytanie w sprawie pestycydów biologicznych niskiego ryzyka (O-000147/2016 – B8-1821/2016),
 - uwzględniając projekt rezolucji Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności,
 - uwzględniając art. 128 ust. 5 i art. 123 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że stosowanie konwencjonalnych środków ochrony roślin jest w coraz większym stopniu publicznie kwestionowane ze względu na potencjalne zagrożenia, jakie środki te stwarzają dla zdrowia ludzkiego, zwierząt i środowiska;
- B. mając na uwadze spadek liczby substancji czynnych dostępnych na rynku UE stosowanych do celów ochrony roślin; mając na uwadze, że unijni rolnicy nadal potrzebują różnorodnych narzędzi ochrony upraw;

⁽¹⁾ Dz.U. L 309 z 24.11.2009, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 309 z 24.11.2009, s. 71.

⁽³⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2016)0251.

⁽⁴⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2016)0252.

Środa, 15 lutego 2017 r.

- C. mając na uwadze, że należy wspierać rozwój alternatywnych procedur i technik w celu ograniczenia uzależnienia od konwencjonalnych pestycydów;
- D. mając na uwadze, że zapobieganie marnotrawieniu żywności stanowi dla UE priorytet, a dostęp do odpowiednich rozwiązań w dziedzinie ochrony roślin ma zasadnicze znaczenie dla zapobiegania stratom powodowanym przez organizmy szkodliwe i choroby, które prowadzą do marnotrawienia żywności; mając na uwadze, że według FAO 20 % produkcji owoców i warzyw w Europie zostaje utracone na polach uprawnych ⁽¹⁾;
- E. mając na uwadze, że nadal można znaleźć niepożądane pozostałości pestycydów w glebie, wodzie i ogólnie w środowisku, a nawet pewna część produktów rolnych pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego może zawierać pozostałości pestycydów w ilościach przewyższających maksymalne wartości ustalone dla pozostałości pestycydów;
- F. mając na uwadze, że w rozporządzeniu (WE) nr 1107/2009 określono kryteria identyfikacji substancji niskiego ryzyka, które obowiązują niezależnie od pochodzenia substancji, a pestycydy niskiego ryzyka mogą być zarówno pochodzenia biologicznego, jak i syntetycznego;
- G. mając na uwadze, że za pestycydy pochodzenia biologicznego powszechnie uznaje się środki ochrony roślin oparte na mikroorganizmach, substancjach botanicznych, chemikaliach biopochodnych lub substancjach semiochemicznych (takich jak feromony lub różnego rodzaju olejki eteryczne) oraz powiązanych substancjach pochodnych; mając na uwadze, że w obecnych ramach regulacyjnych dotyczących środków ochrony roślin ⁽²⁾ nie ma prawnego rozróżnienia między biologicznymi a syntetycznymi chemicznymi środkami ochrony roślin;
- H. mając na uwadze, że w niedawnych badaniach naukowych wykazano, że subletalna ekspozycja na pewne środki chwastobójcze może powodować negatywne zmiany w podatności bakterii na działanie antybiotyków ⁽³⁾, a połączenie stosowania dużej ilości herbicydów i antybiotyków w pobliżu zwierząt gospodarskich i owadów może prowadzić do konieczności zwiększania ilości stosowanych antybiotyków z powodu możliwego osłabienia ich działania leczniczego;
- I. mając na uwadze, że środki ochrony roślin niskiego ryzyka pochodzenia biologicznego mogą stanowić realną alternatywę wobec konwencjonalnych środków ochrony roślin dla rolników prowadzących gospodarstwa zarówno tradycyjne, jak i ekologiczne, oraz że środki te mogą przyczynić się do bardziej zrównoważonego rolnictwa; mając na uwadze, że niektóre środki ochrony roślin pochodzenia biologicznego działają inaczej niż dotychczasowe, co może być korzystne, jeśli chodzi o rozwój odporności na konwencjonalne środki ochrony roślin, i ograniczyć wpływ na organizmy inne niż zwalczane; mając na uwadze, że środki ochrony roślin niskiego ryzyka pochodzenia biologicznego powinny być jedną z preferowanych rozwiązań – obok innych niechemicznych metod zwalczania organizmów szkodliwych i zapobiegania ich występowaniu – dla użytkowników nieprofesjonalnych i w ogrodnictwie przydomowym;
- J. mając na uwadze, że do pokrycia zapotrzebowania na żywność i pasze konieczne jest stosowanie środków ochrony roślin, a w procedurze udzielania zezwoleń na środki ochrony roślin i ich substancje czynne stosowana jest zasada ostrożności ⁽⁴⁾;
- K. mając na uwadze, że długotrwały proces zatwierdzania i rejestracji przed wprowadzeniem do obrotu pestycydów niskiego ryzyka pochodzenia biologicznego stanowi dla wytwórców poważną barierę ekonomiczną;
- L. mając na uwadze, że wdrożenie integrowanej ochrony roślin jest w UE obowiązkowe na mocy dyrektywy 2009/128/WE; mając na uwadze, że zarówno państwa członkowskie, jak i władze lokalne powinny kłaść większy nacisk na zrównoważone stosowanie pestycydów, w tym stosowanie alternatywnych rozwiązań o niskim ryzyku w zakresie ochrony roślin;

⁽¹⁾ FAO (2011) „Global food losses and food waste” [Globalne straty żywności i marnotrawienie żywności].

⁽²⁾ Pojęcie „pestycydów” obejmuje również produkty biobójcze, do których nie odnosi się niniejsza rezolucja.

⁽³⁾ Np. Kurenbach, B., Marjoshi, D., Amábile-Cuevas, C.F., Ferguson, G.C., Godsoe, W., Gibson, P. and Heinemann, J.A., „Sublethal exposure to commercial formulations of the herbicides dicamba, 2,4-dichlorophenoxyacetic acid, and glyphosate cause changes in antibiotic susceptibility in *Escherichia coli* and *Salmonella enterica* serovar Typhimurium” [Ekspozycja subletalna na stosowane komercyjnie formuły herbicydów dikamba, kwasu 2,4-dichlorofenoksyoctowego i glifosatu powoduje zmiany w podatności bakterii *Escherichia coli* i *Salmonella enterica* serovar Typhimurium na działanie antybiotyków], *mBio* 6(2):e00009-15. doi:10.1128/mBio.00009-15, 2015.

⁽⁴⁾ Art. 1 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 1107/2009.

Środa, 15 lutego 2017 r.

- M. mając na uwadze, że na mocy rozporządzenia (WE) nr 1107/2009 substancje czynne zatwierdza się na szczeblu Unii, natomiast udzielenie zezwolenia na środki ochrony roślin zawierające te substancje czynne leży w gestii państw członkowskich;
- N. mając na uwadze, że art. 22 rozporządzenia (WE) nr 1107/2009 dopuszcza zatwierdzenie substancji czynnych jako substancji czynnych niskiego ryzyka, jeżeli spełniają one ogólne kryteria zatwierdzenia i szczególne kryteria niskiego ryzyka określone w załączniku II pkt 5; mając na uwadze, że art. 47 rozporządzenia (WE) nr 1107/2009 stanowi, iż środki ochrony roślin, które zawierają tylko substancje czynne niskiego ryzyka, nie zawierają substancji potencjalnie niebezpiecznych, nie wymagają zastosowania szczególnych środków ograniczenia ryzyka oraz są wystarczająco skuteczne, uzyskują zezwolenie jako środki ochrony roślin niskiego ryzyka;
- O. mając na uwadze, że obecnie w Unii zatwierdzonych jest jedynie siedem substancji czynnych sklasyfikowanych jako substancje niskiego ryzyka – w tym sześć substancji czynnych pochodzenia biologicznego; mając na uwadze, że w programie modernizacji Komisja daje pierwszeństwo ocenie substancji uznawanych za substancje czynne niskiego ryzyka;
- P. mając na uwadze, że niektóre państwa członkowskie odmawiają udzielenia zezwolenia na produkty zawierające substancje czynne niskiego ryzyka pochodzenia biologicznego, ponieważ uznaje się je za rzekomo mniej skuteczne w porównaniu z syntetycznymi pestycydami chemicznymi, przy czym w ogóle nie uwzględnia się stale pojawiających się innowacji branżowych w zakresie pestycydów niskiego ryzyka pochodzenia biologicznego, nie bierze się pod uwagę korzyści w postaci zasobooszczędności w rolnictwie ekologicznym oraz kosztów dla rolników, zdrowia i środowiska, jakie pociąga za sobą stosowanie niektórych innych środków ochrony roślin;
- Q. mając na uwadze, że w obecnych ramach regulacyjnych przewiduje się pewne zachęty dotyczące substancji czynnych niskiego ryzyka i środków ochrony roślin niskiego ryzyka, mianowicie dłuższy, piętnastoletni okres pierwszego zatwierdzenia substancji czynnych niskiego ryzyka zgodnie z art. 22 rozporządzenia (WE) nr 1107/2009 oraz krótszy – wynoszący 120 dni – termin udzielania zezwolenia na środki ochrony roślin niskiego ryzyka zgodnie z art. 47 rozporządzenia (WE) nr 1107/2009; mając jednak na uwadze, że te zachęty regulacyjne mają zastosowanie dopiero na końcu procedury zatwierdzenia, gdy substancja czynna została już zaklasyfikowana jako substancja niskiego ryzyka;
- R. mając na uwadze, że art. 12 dyrektywy 2009/128/WE przewiduje, że stosowanie pestycydów należy zminimalizować lub go zakazać na określonych obszarach, takich jak obszary użytkowane przez ogół społeczeństwa i obszary chronione; mając na uwadze, że w takich przypadkach należy podjąć odpowiednie środki zarządzania zagrożeniem, a w pierwszej kolejności rozważyć zastosowanie środków ochrony roślin niskiego ryzyka oraz biologicznych metod zwalczania organizmów szkodliwych; mając na uwadze, że niektóre państwa członkowskie już dawno wprowadziły zakaz stosowania pestycydów na tych określonych obszarach;
- S. mając na uwadze, że Komisja przedłożyła Stałemu Komitetowi ds. Roślin, Zwierząt, Żywności i Pasz projekt rozporządzenia Komisji zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1107/2009 w odniesieniu do kryteriów zatwierdzania substancji czynnych niskiego ryzyka; mając na uwadze, że w tym projekcie zakłada się, iż substancje czynne stanowiące mikroorganizmy stwarzają niskie ryzyko;

Uwagi ogólne

1. podkreśla, że należy bez dalszej zwłoki zwiększyć dostępność w Unii pestycydów niskiego ryzyka, w tym środków ochrony roślin niskiego ryzyka pochodzenia biologicznego;
2. podkreśla, że rolnicy muszą dysponować większym zestawem narzędzi, aby chronić swoje uprawy, i decydować o wyborze środków chroniących uprawy w najlepszy i najbardziej zrównoważony sposób; w związku z tym zachęca do szerszego stosowania różnorodnych narzędzi, na przykład pestycydów niskiego ryzyka pochodzenia biologicznego, zgodnie z zasadami integrowanej ochrony roślin;
3. podkreśla konieczność zwiększenia dostępności zestawu narzędzi zwalczania organizmów szkodliwych dla rolnictwa ekologicznego, który byłby zgodny z wymogami zarówno rolnictwa ekologicznego, jak i zasobooszczędności;
4. podkreśla, że należy zaspokoić zapotrzebowanie konsumentów na bezpieczną i niedrogą żywność wytwarzaną w zrównoważony sposób;

Środa, 15 lutego 2017 r.

5. podkreśla, że aby propagować rozwój nowych środków ochrony roślin niskiego ryzyka pochodzenia biologicznego, ocenę ich skuteczności i ryzyka, należy opracować ocenę ich zdolności do zaspokojenia potrzeb środowiskowych, sanitarnych i gospodarczych rolnictwa w sposób, który zapewni rolnikom odpowiedni poziom ochrony roślin;
6. podkreśla znaczenie debaty publicznej na temat dostępności rozwiązań alternatywnych wobec konwencjonalnych środków ochrony roślin oraz na temat udostępnienia rolnikom i hodowcom większego wyboru substancji, w tym środków ochrony roślin niskiego ryzyka pochodzenia biologicznego i innych biologicznych środków zwalczania organizmów szkodliwych, tak aby znaleźć jak najtrafniejsze rozwiązania pod względem środowiskowym, sanitarnym i gospodarczym; podkreśla, że konieczne jest edukowanie o potrzebie zapewnienia zrównoważonego charakteru ochrony upraw; zachęca do prowadzenia dalszych badań naukowych i wprowadzania innowacji w obszarze środków ochrony roślin niskiego ryzyka pochodzenia biologicznego;
7. z zadowoleniem przyjmuje zatwierdzony przez Radę plan wdrażania dotyczący zwiększenia dostępności środków ochrony roślin niskiego ryzyka i przyspieszenia wprowadzania integrowanej ochrony roślin w państwach członkowskich; wzywa państwa członkowskie, Komisję oraz Europejską i Śródziemnomorską Organizację Ochrony Roślin, aby śledziły wdrażanie tego planu;

Natychmiastowe działanie

8. apeluje o szybkie przyjęcie projektu rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1107/2009 w odniesieniu do kryteriów zatwierdzania substancji czynnych niskiego ryzyka, który Komisja przedłożyła Stałemu Komitetowi ds. Roślin, Zwierząt, Żywności i Pasz; wzywa Komisję do ciągłego aktualizowania tych kryteriów zgodnie z najnowszą wiedzą naukową;
9. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby przyspieszyły ocenę, udzielanie zezwoleń, rejestrację i monitorowanie stosowania środków ochrony roślin niskiego ryzyka pochodzenia biologicznego przy jednoczesnym zachowaniu wysokiego poziomu oceny ryzyka;
10. zachęca państwa członkowskie, aby włączyły stosowanie pestycydów niskiego ryzyka pochodzenia biologicznego do krajowych planów działania w zakresie ochrony środowiska i zdrowia ludzkiego;
11. zachęca państwa członkowskie, by wymieniały się informacjami i dobrymi praktykami wynikającymi z badań dotyczących walki z organizmami szkodliwymi, co umożliwi zaproponowanie odpowiednich rozwiązań alternatywnych pod względem środowiskowym, sanitarnym i gospodarczym;
12. wzywa Komisję, by sporządziła wykaz substancji niskiego ryzyka, które już są dostępne na rynku;

Przegląd przepisów dotyczących środków ochrony roślin

13. z zadowoleniem przyjmuje podjętą w 2016 r. przez Komisję w ramach REFIT inicjatywę przeprowadzenia oceny rozporządzenia (WE) nr 1107/2009; podkreśla, że ta inicjatywa REFIT nie może prowadzić do obniżenia standardów bezpieczeństwa żywności, zdrowia i ochrony środowiska; wyraża zaniepokojenie faktem, że ogólny przegląd całego rozporządzenia (WE) nr 1107/2009 w związku ze wspomnianą inicjatywą REFIT może zająć kilka lat;
14. podkreśla, że przegląd rozporządzenia (WE) nr 1107/2009 jest potrzebny, by pobudzić opracowywanie pestycydów niskiego ryzyka pochodzenia biologicznego, udzielanie na nie zezwoleń i wprowadzanie ich do obrotu w UE; wyraża zaniepokojenie faktem, że obecny proces udzielania zezwoleń na wprowadzanie środków ochrony roślin do obrotu nie jest optymalny, jeśli chodzi o pestycydy niskiego ryzyka pochodzenia biologicznego; zauważa, że obecny proces rejestracji substancji podstawowych niskiego ryzyka w niektórych przypadkach przybiera formę swego rodzaju patentu, co utrudnia stosowanie danego produktu zawierającego tę samą substancję podstawową niezarejestrowaną w innym państwie członkowskim;
15. wzywa Komisję, aby do końca 2018 r. przedłożyła szczegółowy wniosek ustawodawczy w sprawie zmiany rozporządzenia (WE) nr 1107/2009 z myślą o przyspieszeniu procesu oceny, udzielania zezwoleń i rejestracji pestycydów niskiego ryzyka pochodzenia biologicznego, niezależnie od ogólnego przeglądu rozporządzenia prowadzonej w związku z inicjatywą REFIT;

Środa, 15 lutego 2017 r.

16. zwraca uwagę, że w rozporządzeniu (WE) nr 1107/2009 potrzebna jest definicja „środka ochrony roślin pochodzenia biologicznego” obejmująca środki ochrony roślin, w których substancją czynną jest mikroorganizm lub substancja występująca w przyrodzie, uzyskiwana w procesie naturalnym lub syntezowana jako substancja identyczna z naturalną, w odróżnieniu od środków ochrony roślin, w których substancją czynną jest substancja syntetyczna niewystępująca w przyrodzie, *niezależnie od metody produkcji*;

17. apeluje do Komisji, by w swoim sprawozdaniu w sprawie oceny krajowych planów działania, wymaganego na mocy art. 4 dyrektywy 2009/128/WE ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów, zidentyfikowała luki we wdrażaniu tej dyrektywy przez państwa członkowskie oraz zawarła zdecydowane zalecenia dla państw członkowskich dotyczące podjęcia natychmiastowego działania w celu zmniejszenia ryzyka i wpływu stosowania pestycydów na zdrowie ludzkie i środowisko naturalne oraz opracowania i wprowadzenia alternatywnych podejść lub technik, dążąc do zmniejszenia zależności od stosowania pestycydów;

o

o o

18. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz rządóm i parlamentóm państw członkowskich.
